

ČETVRTA
NACIONALNA
KONFERENCIJA

**Budućnost
rada 2021
Zoom-iranje**

Dobre Inovacije

Da li ste savremeni ludista ako zahtevate radnička prava u doba uspona inteligentne automatizacije?

Beograd, Srbija,
25. novembar 2021.
12:00 do 15:30 CET

TEMA I OBRAZLOŽENJE KONFERENCIJE

Mogu li se društva prilagoditi tehnološkim promenama istovremeno se pridržavajući vrednosti i normi koje u središte stavljaju interese čoveka? Ovom gorućom temom baviće se Četvrta nacionalna konferencija „Budućnost rada 2021 – Dobre inovacije“. Ovogodišnja konferencija biće posvećena etičkoj dimenziji i uticaju novih tehnologija i inteligentne automatizacije na budućnost rada u Srbiji i čitavom svetu.

Inspirisani nedavnim radovima priznatih ekonomista Danija Rodrika (Dani Rodrik), Daron Adžemolua (Daron Acemoglu), Rikarda Hausmana (Ricardo Hausmann) i drugih, potražićemo rešenja za to kako sačuvati najbolje osobine čovečanstva u primeni mašinskog učenja (veštačke inteligencije) i automatizacije. Ekspanzija novih tehnologija i veštačke inteligencije donosi, sa jedne strane, nadu u povećanje efikasnosti i brži privredni razvoj, ali sa druge i bojazni o tome da li će ta unapređenja biti usmerena na čoveka i doprineti blagostanju čitavog ljudskog roda, ili će koristiti tek samo malobrojnim.

Zastupamo stav da su države, zajedno sa drugim akterima – privredom, radnicima, nevladinim organizacijama i građanima – krajnji kreatori tehnološkog pejzaža i „mogu da utiču na ravnotežu na tržištu i odrede do kakvih će inovacija doći“ (Rodrik, 2020).

12:00 UVODNO IZLAGANJE - TEMA:
12:30 ETIKA I VEŠTAČKA INTELIGENCIJA
Da li AI sanja električne ovce?

12:35 PRVA PANEL DISKUSIJA - TEMA:
13:25 AUTOMATIZACIJA I KREIRANJE RADNIH MESTA

Da li roboti zaslužuju veću toleranciju od radnika?

Brojni su slučajevi u kojima države podstiču robotizaciju i automatizaciju nudeći preduzećima poreske olakšice i subvencionisane kamatne stope za zajmove, kao i ubranu amortizaciju osnovnih sredstava za nabavku odgovarajuće opreme. Mada se čini da to jeste pravi pristup, naročito u zemljama u kojima automatizacija zaostaje, Adžemolu smatra da bi takve inicijative trebalo pažljivo osmisliti da se osrednje inovativna rešenja ne bi favorizovala na štetu radnika i tako došlo do distorzije podsticaja za uvođenje automatizacije. Kako dalje navodi Adžemolu, koristeći odgovarajuće javne politike, tehnološki napredak može se preusmeriti ka stvaranju novih poslova kojima bi se unapredila produktivnost radnika.

13:30 DRUGA PANEL DISKUSIJA - TEMA:
14:20 OBRAZOVANJE I PREKVALIFIKACIJA RADNIKA

Mora li baš svaki kamiondžija da postane programer?

Iza ovog pitanja krije se stara debata koja je naročito relevantna danas, kada svi kao da žure da razviju programe kvalifikovanja i prekvalifikovanja sa ciljem zatvaranja jaza između potreba privrede koja traži radnike sa naprednim digitalnim veštinama, i obrazovnog sektora kome nije lako da proizvede odgovarajuću radnu snagu. Da li je moguće uspešno prekvalifikovati svakoga, ili bi trebalo od privrede tražiti da stvori radna mesta koja odgovaraju radnicima koje već imamo, a ne onima koje bismo želeli da imamo, kako primećuje Hausman? Kako bi ovoj temi trebalo da pristupe zemlje suočene istovremeno sa značajnim viškovima nekvalifikovanih radnika i nedostatkom radnika koji poseduju veoma tražene veštine? Kakve podsticaje ova situacija proizvodi u smislu odnosa obrazovanja i automatizacije?

14:25 TREĆA PANEL DISKUSIJA - TEMA:
15:15 ALGORITAMSKO UPRAVLJANJE

Da li veštačka inteligencija zaista otpušta radnike?

Sofisticirane tehnologije u sve većoj meri omogućavaju rukovodiocima da mere efikasnost radnika i povećavaju standarde produktivnosti, pri čemu neretko dovode u opasnost fizičko i mentalno zdravlje zaposlenih. Pored toga, netransparentno algoritamsko upravljanje može dovesti do pogoršanja uslova rada, ali i otežati pregovaračku poziciju radnika i ugroziti njihovo dostojanstvo.

Sa druge strane, tehnologije veoma slične ovima mogu pomoći i radnicima da povećaju svoju autonomiju i steknu kontrolu nad svojim radnim okruženjem. Kako se etičke norme mogu uneti u upravljanje putem algoritama?

15:15 ZAKLJUČCI:
15:30 ŠTA DALJE?

TEHNIČKI DETALJI: KRATKO UPUTSTVO

Konferencija će trajati pola dana (oko 4 sata) i održaće se putem interneta na platformi Zoom.

Aplikacija Zoom omogućava istovremeno prisustvo do 500 učesnika, što uključuje organizatore, goste-govornike, učesnike i tehničku podršku. Pristup konferenciji biće besplatan (ne naplaćuje se kotizacija), ali će učesnici morati da se registruju unapred.

Skup će biti podeljen na tri plenarne sesije i pratiće ga bogat sadržaj na internetu (internet stranica, kratki filmovi, grafikoni, vizuelizacije, ankete i slično), uključujući i izložbu umetničkih radova inspirisanih algoritmima koja će biti organizovana kako na internetu tako i u fizičkom prostoru. Svaka sesija počeeće ekskluzivnim uvidima dobijenim istraživanjem CENTRA koji su relevantni za tu sesiju, a pratiće je i anketa na temu kojom se sesija bavila. Rezultati anketa predstavljajuće jednu od osnova za izradu preporuka.

Sve sesije će se snimati i biće dostupne javnosti na kanalu CENTRA na YouTube-u.